

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Кафедра загальної та соціальної педагогіки

*НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ
МАТЕРІАЛИ*

до вивчення курсу “Педагогіка вищої школи”

для магістрів V курсу факультету іноземних мов
(спеціальність “Переклад”)

Львів – 2017

Вступ

Одним із важливих завдань сучасної вищої школи є підготовка магістрантів до самостійної навчально-виховної діяльності у вищих навчальних закладах. Навчальна програма курсу “Педагогіка вищої школи” (16 год. лекцій, 16 год. практично-семінарських занять) призначена для студентів У курсу факультету іноземних мов, спеціальності “Переклад” освітньо-кваліфікаційного рівня “Магістр”. Вивчення цього курсу передбачає підготовку фахівців до роботи у вищих навчальних закладах різних типів, організації як навчально-виховного процесу, так і науково-дослідної роботи в установах вищої освіти.

Викладання курсу передбачає ознайомлення студентів із загальними основами педагогіки вищої школи, історії вищої освіти, питаннями дидактики й національного виховання студентської молоді. Зміст програми спрямований на оволодіння магістрами знаннями та уміннями організації навчально-виховного процесу у вищій школі із врахуванням сучасних змін, які відбуваються в освіті України загалом та у вищій освіті, зокрема. Метою курсу є ознайомлення студентів з основами педагогіки вищої школи, формування готовності до педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі.

Вивчення курсу “Педагогіка вищої школи” відбувається шляхом обговорення, рефлексії, осмислення студентами власного життєвого досвіду, професійних уявлень, вироблення власного бачення, поглядів стосовно взаємодії з молодістю людиною, набуття відповідних умінь та навичок. Навчальна програма передбачає огляд, аналіз, оцінку теоретичних положень, вияв особистих бажань, міркувань стосовно педагогічних процесів у взаємодії викладача і студентів, організацію діалогу та різноманітних методів активного й інтерактивного навчання під час лекцій і практично-семінарських занять.

Опанування програми з “Педагогіки вищої школи” охоплює два змістові модулі та два навчальні проекти.

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Вступ до педагогіки вищої школи (2 год)

1. Завдання вищої школи у підготовці нової генерації фахівців.
2. Якими знаннями, вміннями та навичками, на Вашу думку, має володіти сучасний магістр?
3. Якою Ви бачите роль викладача вищої школи у формуванні майбутньої еліти суспільства?
4. Запропонуйте свої оригінальні підходи до навчання і виховання студентської молоді.

ТЕМА 2. Значення вищої освіти у сучасному світі. Педагогіка вищої школи як наука (2 год)

1. Освіта як соціальне явище. Зростання ролі вищої освіти в суспільстві.
2. Структура сучасної вищої освіти в Україні. Напрями та перспективи її подальшого розвитку.
3. Педагогіка вищої школи як галузь педагогіки. Предмет, завдання і основні категорії педагогіки вищої школи.
4. Використання методів науково-педагогічних досліджень у навчально-виховному процесі вищої школи.
5. **Письмове завдання:** реферування статті з наукового джерела (Ідея університету: Антологія / Упоряд.: М.Зубрицька, Н.Бабалик, З.Рибчинська; відп. ред. М.Зубрицька. Львів, 2002).
Визначте провідну ідею і головні положення наукової публікації та обґрунтуйте її актуальність з позиції сьогодення. Використайте цитування та посилання на авторський текст. Обсяг - 2-3 сторінки друкованого тексту на аркуші формату А-4. Статтю студенти обирають самостійно.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. К., 1998.*
2. *Вища освіта і Болонський процес: Навч. посіб. / За ред.. В. Г. Кременя. Тернопіль, 2004.*
3. *Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. К., 2006, ст. 11-48.*
4. *Галузинський В.М. Євтух М.Б. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні. К., 1995.*
5. *Гура О.І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності. Київ, 2005.*
6. *Закон України "Про вищу освіту". К., 2014.*
7. *Ідея університету: Антологія / Упоряд.: М.Зубрицька, Н.Бабалик, З.Рибчинська; відп. ред. М.Зубрицька. Львів, 2002.*
8. *Кузьмінський А. Педагогіка вищої школи.. К., 2005.*
9. *Педагогіка вищої школи. Одеса, 2002.*
10. *Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З.Н.Курлянд, Р.І.Хмельюк, А.В.Семенова та ін. Київ, 2007, ст. 11-16.*
11. *Туркот Т. Педагогіка вищої школи. К., 2011.*
12. *Інтернет-ресурси.*

Тема 3. Розвиток вищої освіти в Україні (історичний аспект) (2 год)

1. Перші вищі школи України (Острозька та Києво-Могилянська академії).
2. Проект Батуринського університету. Ніжинська гімназія вищих наук. Фізико-математичний ліцей князя Безбородька.
3. Виникнення університетів в Україні.
4. Розвиток вищої освіти в Україні в період національно-визвольних змагань.
5. Українська вища школа зарубіжжя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. К., 1998.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. К., 2006.
3. Галузинський В.М. Євтух М.Б. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні. К., 1995.
4. Гура О.І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності. Київ, 2005.
5. Педагогіка вищої школи. Одеса, 2002.
6. Герцюк Д.Д. Навчально-методичні матеріали до вивчення спецкурсу “Історія школи та освіти в Україні”. Львів, 1999.
7. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник. – К. 2005.
8. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи/ За ред. З. Н. Курлянд. - Київ: Знання, 2005. - 399 с.
9. Микитась В. Давньоукраїнські студенти і професори. К., 1994.
10. Мицько І.З. Острозька академія. К., 1990.
11. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи; навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
12. Освітні технології: Навчально-методичний посібник // За редакцією О. М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 255 с.
13. <http://www.history.vn.ua/article1/vwxla.html> [17.12.11]

Тема 4. Професійно-педагогічна діяльність і особистість викладача вищої школи (2 год)

1. Головні напрями діяльності викладача вищої школи.
2. Готовність викладача ВНЗ до педагогічної діяльності.
3. Педагогічна культура викладача вищої школи.
4. Професійні кризи та деформації професійного розвитку викладача вищої школи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. К., 2006. С.76-79, 133-161.
2. Вітвицька С. Практикум з педагогіки вищої школи. Навч. пос. К., 2005. с.64-136.
3. Гура О.І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності. Київ, 2005. с. 119-142.
4. Козяр М.М. Педагогіка вищої школи. К. 2013. С. 294-317.
5. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи/ За ред. З. Н. Курлянд. - Київ: Знання, 2005. С. 226-232.
6. Лекції з педагогіки вищої школи. Навч.посібник / За ред. проф. В.Лозової Харків, 2006. С.352-376.
7. Педагогіка вищої школи. Навч. пос. Одеса, 2002. С. 62-72, 191-293.
8. Педагогіка вищої школи. Навчальний посібник. За ред. З.Курлянд. К., 2004.С. 346-398.
9. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи. К., 2006.С.62-81.
10. Педагогика и психология высшей школы. Ростов-на-Дону, 2002. С.78-104; с. 300-404.
11. Інтернет-ресурси.

Тема 5. Студентський період життя людини (2 год)

1. Психосоціальний розвиток у період юності.
2. Процес формування ідентичності. Статуси ідентичності.
3. Характеристика розвитку пізнавальних інтересів у юнацькому віці.
4. Типологія студентів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вітвицька С.С. *Основи педагогіки вищої школи*. К., 2006. с. 105-125.
2. Лозинська Н.Б. *Адаптація студентів до навчання в університеті та випускників до педагогічної діяльності: Навч. посібник*. Львів.
3. Мицишин І.Я. *Студент як суб'єкт педагогічної взаємодії у вищій школі. Навчально-методичні матеріали*. Львів, 2007. С.19-36.
4. *Педагогіка вищої школи*. Одеса, 2002.
5. Фіцула М.М. *Педагогіка вищої школи*. К., 2006. С.35-57.

Тема 6. Загальнотеоретичні основи дидактики та зміст освіти вищої школи (2 год)

1. Особливості навчального процесу у вищій школі.
2. Зміст освіти у вищому навчальному закладі: компоненти, стандарти, вимоги.
3. Аналіз змісту філологічної освіти у вищій школі. Спроба відбору навчального матеріалу з іноземної мови для вивчення у вищому навчальному закладі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Біляковська О.О., Мицишин І.Я., Цюра С.Б. *Дидактика вищої школи. Навч. пос.* Львів, 2013. С.62-70, 127-133.
2. Вітвицька С. *Основи педагогіки вищої школи*. –К., 2003. С.129-146.
3. Вітвицька С. *Практикум з педагогіки вищої школи. Навч. пос.* –К., 2005. – С. 208-213.
4. Гура О. *Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності*. –К., 2005.
5. *Лекції з педагогіки вищої школи. Навч. посібник /За ред. проф. В.Лозової – Харків, 2006. – С.48-136.*
6. Нагаєв В. *Методика викладання у вищій школі*. – К., 2007. – С.125-175.
7. *Педагогіка вищої школи. Навч. пос.* – Одеса, 2002. – С. 74-107.
8. Слєпкань З. *Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі*. –К., 2005. – С.86-143.
9. Фіцула М.М. *Педагогіка вищої школи*. К., 2006. С. 134-140.

Тема 7. Сучасні педагогічні технології та їх застосування у вищій школі (2 год.)

1. Традиційні методи навчання у вищій школі.
2. Сутність інтерактивних методів навчання (“синектики”, портфоліо, методу проєктів, рольових ігор тощо).
3. Обрати тему заняття з фахового предмета та навести приклади доцільного застосування різних методів навчання.
4. Тренінг спілкування як педагогічна технологія. Продемонструвати у групі 3-5 вправ тренінгу партнерського спілкування, сенситивності або креативності.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Освітні технології: Навч. - метод. пос. / За заг. ред. Пехоти О.М. К., 2001.*
2. *Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. К., 2003.*
3. *П'ятакова Г.П., Глотов О.Л. Інтерактивні методика та специфіка їх застосування у вищій школі. Тернопіль. 2002.*
4. *П'ятакова Г.П., Заячківська Н.М. Сучасні педагогічні технології та методика їх застосування у вищій школі. Львів, 2003.*
5. *Щербань П.М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах. К., 2004.*
6. *Інтернет-джерела.*

ТЕМА 8. Головні форми організації навчання студентів у вищій школі (2 год.)

1. Лекція як основна форма організації навчання у вищому навчальному закладі. Особливості організації, види, вимоги до лекції, загальна структура, цілі, варіативність застосування методів, прийомів і засобів навчання, оцінка якості.
2. Організаційно – методичні аспекти організації та проведення практично-семінарських занять у вищій школі.
3. Самостійна робота студентів як провідна форма організації навчання на сучасному етапі. Форми самостійної роботи.
4. Обговорення та аналіз підготовлених студентами планів-конспектів лекції та практично-семінарського або практичного заняття з фахової дисципліни.
5. Мікрорікладання: демонстрування фрагментів опрацьованих студентами навчальних занять.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: модульне навчання. К., 1993.*
2. *Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. К., 2003.*
3. *Методичні вказівки до організації і проведення лекційного заняття. [Електронний доступ: <http://www.lnu.edu.ua/Pedagogika/indexukr.htm>].*
4. *Навчально-методичні матеріали кафедри загальної та соціальної педагогіки Львівського національного університету імені Івана Франка щодо проходження педагогічної практики у поточному семестрі [Електронний доступ: <http://pedagogy.lnu.edu.ua/departments/pedagogika/indexukr.htm>].*
5. *Педагогіка вищої школи. Одеса, 2002.*

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Загальні основи педагогіки вищої школи	8
2.	Головні віхи розвитку вищої школи у світі	6
3.	Специфіка професійної діяльності викладача вищого навчального закладу	7
4.	Студент як суб'єкт педагогічної діяльності	7
5.	Дидактика вищої школи	6
6.	Сучасні освітні технології	7
7.	Форми організації навчання у вищій школі	11
8.	Основи педагогічного контролю у вищій школі	6
	Всього	58

Інформація щодо здійснення оцінювання навчальних досягнень студента

Оцінювання навчальних досягнень студента відбувається за модульно-рейтинговою системою (шкала від 0 до 100 балів).

Участь на практично-семінарських заняттях:

- доповідь, повідомлення, ґрунтовне розкриття питання – 4-5 балів;
- активна участь у дискусіях, доповнення – 2-3 бали;
- доповнення – 1-2 бали.

Максимальна кількість балів, отриманих на практично-семінарських заняттях, – 25;

Модульне тестування (2т. X 5 б. = 10 б.)

Самостійна робота:

- виконання завдання до теми 1 (реферування статті) – 5 балів.;
- написання проекту плану-конспекту практично-семінарського або практичного заняття з фахової дисципліни – 5 балів.;
- написання проекту плану-конспекту лекції з фахової дисципліни – 5 балів.

Іспит

Максимальна оцінка – 50 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточна робота, модульне тестування, самостійна робота						Підсумковий контроль (іспит)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			50	100
T1-4	МК	СР	T5- 6	МК	СР		
15	5	5	10	10	5		

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів

МК – модульний контроль

СР – самостійна робота студента

Методичне забезпечення:

нормативні документи; література кабінету педагогіки; методичні матеріали

Рекомендована література

Базова

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. К. 1998.
1. Біляковська О.О., Мишишин І.Я., Цюра С.Б. Дидактика вищої школи. Навч. пос. – Львів, 2013.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. К., 2006.
3. Галузинський В.М. Євтух М.Б. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні. К., 1995.
4. Галузинський В.М. Євтух М.Б. Педагогіка: теорія та історія. К., 1995.
5. Гура О.І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності. Київ, 2005.
6. Закон України про вищу освіту. К., 2002.
7. Кузьмінський А. Педагогіка вищої школи. К., 2005.
8. Педагогіка вищої школи. Одеса, 2002.
9. Педагогіка вищої школи. Навчальний посібник. За ред. З.Курлянд. К., 2004.
10. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: Навч. посібник. К., 2004.
11. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи. К., 2006.
12. Педагогика и психология высшей школы / Ответствен. ред. С.И.Самыгин. Ростов-на-Дону, 1998.

Додаткова

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: модульне навчання. К., 1993.
2. Барабаш Ю., Позінкевич Р. Педагогічна майстерність: теоретичні й навчально-методичні основи. Луцьк, 2006.
3. Герцюк Д.Д. Навчально-методичні матеріали до вивчення спецкурсу “Історія школи та освіти в Україні”. Львів, 1999.
4. Державна національна програма “Освіта” (“Україна ХХІ ст.”). К., 1994.

5. Енциклопедія освіти / Акад. Пед. наук України; головний редактор В.Г.Кремень. Київ, 2008.
6. Ідея університету: Антологія / Упоряд.: М.Зубрицька, Н.Бабалик, З.Рибчинська; відп. ред. М.Зубрицька. Львів, 2002.
7. Корсак К. Світова вища освіта. Порівняння і визнання закордонних кваліфікацій і дипломів. К., 1997.
8. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. К. 1989.
9. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи/ За ред. З. Н. Курлянд. - Київ: Знання, 2005.
10. Лекції з педагогіки вищої школи: Навчальний посібник / За ред. В.І.Лозової. Харків, 2010.
11. Майборода В.К. Вища педагогічна освіта в Україні: історія, досвід, уроки. К., 1992.
12. Навчально-методичні матеріали кафедри загальної та соціальної педагогіки Львівського національного університету імені Івана Франка щодо проходження педагогічної практики у поточному семестрі [Електронний доступ: <http://pedagogy.lnu.edu.ua/departments/pedagogika/indexukr.htm>).
13. Микитась В. Давньоукраїнські студенти і професори. К., 1994.
14. Мицько І.З. Острозька академія. К., 1990.
15. Мищишин І.Я. Студент як суб'єкт педагогічної взаємодії у вищій школі. Навчально-методичні матеріали. Львів, 2007.
16. Модернізація вищої освіти України і болонський процес / Уклад. М.Ф.Степко, Я.Я.Болюбаш, К.М.Левківський, Ю.В.Сухарніков. К., 2004.
17. [Електронний доступ:
18. Науменко Ф.І. Школа Київської Русі: лекції з історії педагогіки для студентів університету. Львів, 1965.
19. Основи національного виховання: Концептуальні положення / За ред. В.Г. Кузя, Ю.Д.Руденка, З.О.Сергійчука. К., 1993.
20. Педагогіка для громадянського суспільства // Під ред. докт. пед. наук. Т.С.Кошманової. Львів, ЛНУ імені Івана Франка, 2005.
21. Пехота О.М. Освітні технології. – К., 2001.
22. П'ятакова Г.П., Заячківська Н.М. Сучасні педагогічні технології та методика їх застосування у вищій школі. Львів, 2003.
23. Розвиток народної освіти і педагогічної думки в Україні. К., 1991.
24. Самостійна робота студентів з педагогічних дисциплін: Навчально-методичний посібник / За ред Руснака І.С. Чернівці, 2008.
25. Слепкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. К., 2005.
26. Щербань П.М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах. К., 2004.
27. Воспитательная деятельность в вузе: концепция, технологии, организация: учеб.-метод. Пособие / под ред. Н.К.Сергеева. Волгоград, 2006.
28. Педагогика: педагогические теории, системы, технологии. Учебное пособие. М., 1998.
29. Черниченко В.И. Дидактика высшей школы. М., 2002.